

ĐÀNG THÁNH GIÁ

CÂU HỎI:

Các Phúc Âm không hề có chi tiết Chúa ngã 3 lần vì vác Thánh Giá nặng, cũng không có nhân vật Veronica trao khăn cho Chúa lọt mặt như 14 Đàng Thánh Giá mô tả. Ai bịa ra vậy? Dù là do Thánh hay Tông Truyền thì cũng là do loài người thêm vào để cường điệu nỗi thống khổ của Chúa nhằm gia tăng lòng trắc ẩn của tín đồ.

TRẢ LỜI NGẮN:

Câu hỏi cho rằng ‘*Các Phúc Âm không hề có chi tiết Chúa ngã 3 lần vì vác Thánh Giá nặng, cũng không có nhân vật Veronica trao khăn cho Chúa lọt mặt*’. Những chi tiết này có trong Đàng Thánh Giá do Dòng Phanxicô truyền bá. Xem:

<https://franciscanfriars.org/2024/02/26/stations-of-the-cross-a-franciscan-tradition/>

Nếu đúng là Đàng Thánh Giá theo truyền thống Phanxicô nói trên thì không biết tại sao câu hỏi không kể ra chặng ‘*Đức Mẹ gặp Chúa Giêsu vác Thánh Giá*’ vì cũng không có trong Phúc Âm. Có thể có 3 giả thuyết (1) câu hỏi muốn đề cập đến một Đàng Thánh Giá khác. Nếu giả thuyết này đúng thì cũng không sao, vì có nhiều Đàng Thánh Giá khác nhau, các chặng không giống nhau. (2) Người đặt câu hỏi quên sót. Nếu chỉ vì quên sót thì không có vấn đề gì. (3) Hay người đặt câu hỏi biết việc Đức Mẹ gặp Chúa Giêsu vác Thánh Giá không có trong Phúc Âm, nhưng vẫn chấp nhận, và không hỏi? Nếu biết mà không hỏi là tự mâu thuẫn.

Do phạm vi hỏi của câu này khá hẹp, chỉ tập trung vào ba lần Chúa ngã, bà Veronica, và Phúc Âm, nên câu trả lời cho câu hỏi này rất ngắn gọn:

Ga 21, 25: ‘Còn rất nhiều những việc khác Chúa Giêsu đã thực hiện; và nếu phải viết ra từng việc một, thì tôi nghĩ rằng cả trần gian này cũng không đủ chỗ để chứa hết các sách viết ra’.

Có lẽ người đặt câu hỏi chưa đọc Phúc Âm đến câu cuối cùng này?

TRẢ LỜI DÀI:

Câu hỏi này khá thú vị vì có một phiên bản hiện đại như sau:

Một người kia lái xe trên 100 dặm một giờ ở Hoa Kỳ và bị cảnh sát bắt phải ra tòa. Người đó nói rằng không có chi tiết nào trong Hiến Pháp cấm lái xe trên 100 dặm một giờ cả, và hỏi viên chánh án ai bịa ra chuyện cấm lái xe trên 100 dặm một giờ

vậy? Dù là do Tổng Thống hay Thống Đốc thì cũng chỉ là để cường điệu sự nguy hiểm của tai nạn xe cộ nhằm gia tăng sự sợ hãi của các tài xế.

Tất nhiên câu chuyện này không có thật vì không ai lý luận như vậy cả.

Tuy nhiên câu hỏi trên đây thì có thật chứ không phải do Ban Biên Tập đặt ra. Rõ ràng câu hỏi này xuất phát từ việc không đọc kỹ Phúc Âm (Thánh Kinh), có nhiều điểm trái với những lý lẽ thông thường, và tự mâu thuẫn nên trong phần trả lời này có nhiều câu hỏi để độc giả có thể tự suy nghĩ và trả lời.

Câu hỏi này có ba phần tương đối rõ ràng:

1. *Các Phúc Âm không hề có chi tiết Chúa ngã 3 lần vì vác Thánh Giá nặng, cũng không có nhân vật Veronica trao khăn cho Chúa lọt mặt như 14 Đàng Thánh Giá mô tả.*

a..Phần đầu tiên này phảng phất một trong những tư tưởng của các truyền thống Tin Lành hồi thế kỷ XVI. Xem https://en.wikipedia.org/wiki/Sola_scriptura

Khẩu hiệu 'Sola scriptura' do các nhà Cải Cách Tin Lành đặt ra để biện luận, chứ Thánh Kinh không nói chỉ có bản văn Thánh Kinh là nguồn duy nhất (2 Tx 2, 15).

Do đó, có hay không có trong Thánh Kinh chỉ là chủ đề tranh luận. Phúc Âm đã nói rõ là không thể viết xuống tất cả những gì Chúa Giêsu đã thực hiện (Ga 21, 25).

b..Cách suy nghĩ khoa học: **Không có bằng chứng không có nghĩa là không có.**

Xem: <https://quoteinvestigator.com/2019/09/17/absence/>

Khi các Phúc Âm không hề ghi một chi tiết nào đó thì không có nghĩa là chi tiết đó không tồn tại. Ví dụ các Phúc Âm không hề ghi:

- Việc qua đời của thánh Giuse và Đức Mẹ, dù nhiều lần nhắc đến các ngài lúc còn sinh thời.

- Thành Giêrusalem bị phá hủy, không có nghĩa là thành Giêrusalem không bị phá thành bình địa vào năm 70.

- Các cuộc bách hại và các cuộc tử đạo của những vị lãnh đạo Giáo Hội như thánh Phêrô, Andrê, hoặc biết bao tín hữu.

Tất cả những điều này cho thấy không có ghi lại không có nghĩa là không có xảy ra.

2. *Ai bịa ra vậy? Dù là do Thánh hay Tông Truyền thì cũng là do loài người thêm vào ...*

Không hiểu người viết câu hỏi này lý luận thế nào mà lại cho rằng không có trong Phúc Âm là do bịa ra. Rõ ràng người này không đọc kỹ, không biết rằng Phúc Âm không ghi tất cả mọi sự (Ga 21, 25). Rồi sau đó lại tiếp tục khẳng định là ‘*Dù là do Thánh hay Tông Truyền thì cũng là do loài người thêm vào ...*’, nghĩa là Thánh Kinh có ‘quyền độc lập tối thượng’. Không biết người này có biết Thánh Kinh từ đâu ra không ? Hay nghĩ rằng cuốn Thánh Kinh là từ trời thả xuống?

Thánh Kinh là Lời của Thiên Chúa, nhưng tiếng (ngôn ngữ) thì của loài người. Do đó, Thánh Kinh là do Giáo Hội truyền lại cho chúng ta. Nếu Công Đồng Rôma (382) do Đức Giáo Hoàng Đamátô chủ tọa không tuyên bố quy điển Thánh Kinh, và sau đó Công Đồng Trentô (1545–1563) không phán quyết thì giờ này giữa rừng những sách cổ chúng ta sẽ không biết phải tin cuốn nào, không tin cuốn nào.

https://en.wikipedia.org/wiki/Pope_Damasus_I

https://en.wikipedia.org/wiki/Biblical_canon

Vì Phúc Âm chỉ ghi lại những điều thiết yếu cho Đức Tin, tức là một phần nhỏ những sự việc trong cuộc đời Chúa Cứu Thế (Ga 21, 25). Vậy những điều Phúc Âm không ghi thì sao ? Chẳng hạn như chi tiết Chúa ngã ba lần và bà Veronica lau mặt cho Chúa, v.v... thì từ đâu ra và được lưu truyền lại trong Giáo Hội như thế nào.

- Từ Đức Mẹ và Hội Thánh tiên khởi:

Từ điển bách khoa toàn thư Britannica ghi nhận là có những truyền thống cho rằng Đức Mẹ là người đã đánh dấu một số nơi Chúa Giêsu đã vác Thánh Giá đi qua bằng những tảng đá (www.britannica.com/topic/Stations-of-the-Cross). Chắc chắn Đức Mẹ không làm việc này một mình phần vì tuổi tác, sức khỏe, ... mà còn còn có thân nhân, các Tông Đồ và tín hữu, Cứ theo lẽ thường mà nói nếu Đức Mẹ và các cộng đoàn tiên khởi không có những tâm tình và hành động để suy niệm cuộc Thương Khó thì sẽ không có những dòng Phúc Âm mô tả lại cuộc khổ nạn của Chúa Giêsu.

- Bằng các truyền thống: truyền khẩu hay văn tự.

2 Tx 2, 15: *Xin anh chị em hãy kiên vững và tuân giữ **các truyền thống** mà anh chị em được dạy dỗ, **bằng lời nói hoặc bằng thư** từ chúng tôi.*

1 Cr 11, 2: *Tôi khen anh chị em vì đã nhớ đến tôi trong mọi sự và vì đã giữ **các truyền thống** như tôi truyền lại cho anh chị em.*

- Bằng thẩm quyền giảng dạy của Giáo Hội

Lc 10, 16: *Ai nghe các con là nghe Thầy. Ai không nghe các con là không nghe Thầy. Ai không nghe Thầy là không nghe Đấng đã sai Thầy.*

- Bằng những suy nghĩ hợp với trí óc loài người. Hãy thử đặt một vài câu hỏi:

+ Tại sao lính bắt ông Simon (Mt 27, 32; Mc 15, 21, Lc 23, 26) vác Thánh Giá đỡ Chúa Giêsu? Có thể là: (1) Lính thương Chúa Giêsu, (2) Lính ghét ông Simon, (3) Chúa Giêsu kiệt sức, có thể chết trước khi đến Núi Sọ.

Xin để độc giả suy nghĩ và tự trả lời xem Chúa có thể ngã trên đường đến Núi Sọ hay không. Số 3 là con số biểu tượng của Thánh Kinh chứ không phải của toán học.

+ Tại sao các phụ nữ đi theo Chúa và khóc lóc ? Phúc Âm theo thánh Luca thuật lại rằng có nhiều phụ nữ, đi theo khóc lóc và Chúa quay lại nói với họ vài lời mà không thấy lính tráng cấm cản gì cả (Lc 23, 27-31). Họ là ai ? Có thể họ là những người: (1) xa lạ, không biết Chúa Giêsu, (2) Những người than thuê khóc mướn, (3) biết và theo Chúa.

Tùy mỗi người trả lời câu hỏi này, và xem những cử chỉ hay hành động có thể xảy ra giữa những người phụ nữ đó với Chúa Giêsu trong lúc đau khổ và biệt ly.

Do đó những người nói rằng ‘chỉ có Thánh Kinh’, ‘không có ghi trong Phúc Âm’, v.v... có tin những lời Thánh Kinh (Lc 10, 16; Ga 21, 25; 2 Tx 2, 15) không? Nếu không thì họ tự mâu thuẫn.

3. ... để cường điệu nỗi thống khổ của Chúa nhằm gia tăng lòng trắc ẩn ...

Có vài câu hỏi để mọi người tự trả lời:

+ Có cần thêm gì để làm cường điệu nỗi thống khổ của Chúa không? Hãy thử suy nghĩ xem chi tiết Chúa ngã ba lần và bà Veronica lau mặt cho Chúa ... thậm gì so với mô tả của vài sử gia Rôma:

Josephus (39-100):

The Jewish War 5.446–451: “...họ bị đánh trước, rồi bị tra tấn đủ mọi cách trước khi chết, và sau đó bị đóng đinh trên cây thập tự ngay trước tường thành... Vì vậy, những người lính, do cơn thịnh nộ và lòng căm thù họ dành cho người Do Thái, đã đóng đinh những người họ bắt được, người này theo một kiểu, người kia theo kiểu khác, lên các cây thập tự như một trò đùa, đến nỗi số người quá đông tới mức không còn chỗ đặt thập tự, và cũng không đủ thập tự cho tất cả các xác.” ...

The Jewish War 6.5.3: ‘... Những người nổi bật trong đám đông tỏ ra rất phần nộ trước tiếng kêu dữ dội của ông ta, và họ bắt lấy người ấy rồi đánh ông rất nhiều roi nặng; nhưng ông không nói gì cho bản thân, cũng không nói gì với những kẻ đánh

ông, mà vẫn tiếp tục lặp lại những lời ông đã kêu trước đó. Vì vậy, các nhà cai trị của chúng tôi, nghĩ rằng đây là một dạng điên cuồng thần thánh ở người đàn ông này, đã đưa ông kia đến quan tổng trấn La Mã, nơi ông bị quất đến mức xương lộ ra; nhưng ông chẳng van xin cho mình, cũng không rơi lệ, mà quay giọng lên thành âm điệu bi thảm nhất có thể — mỗi nhát roi đáp lại ông đều là: ‘Khốn cho Giê-ru-sa-lem, khốn cho Giê-ru-sa-lem!’

Tacitus (56-120): ‘... Neron đã gán tội và áp dụng những hình phạt khắc nghiệt nhất đối với một tầng lớp mà dân chúng căm ghét vì những hành vi ghê tởm của họ, được gọi là những Kitô hữu... che phủ bởi da thú hoang, họ bị chó xé nát và chết, hoặc bị đóng đinh trên các thập tự giá...’ (Annals 15,44)

Suetonius (69-122): ‘... Tất cả những người chưa chết hẳn, đều bị khiêng đi, nửa chết, thở hổn hển để đưa vào ngục. Những người bị xử tử thì bị ném xuống bậc thềm Gemonian, rồi sau đó bị kéo vào sông Tiber. Trong một ngày, có hai mươi người bị đối xử như vậy, và trong số đó có cả phụ nữ và thiếu niên. Bởi vì, theo một tập tục cổ xưa, không được phép thắt cổ những trinh nữ, nên các cô gái trẻ đã bị kẻ hành quyết làm mất trinh tiết trước, rồi sau đó mới bị thắt cổ...’ (Life of Tiberius xlviii–xlix)

+ Có cần thêm gì vào để làm gia tăng lòng trắc ẩn của Đức Mẹ và các tín hữu tiên khởi khi chính mắt họ chứng kiến cuộc hành hình Chúa Giêsu, rồi thánh Stêphanô (năm 34), thánh Giacôbê (năm 44), ... ?

Tất cả những việc này đã hình thành trước khi những dòng Phúc Âm đầu tiên được viết xuống, khoảng năm 70, và những dòng cuối cùng xong vào khoảng năm 100. Trong thời gian đó thì Đức Mẹ, các Tông Đồ, các tín hữu tiên khởi ... lần lượt qua đi, và Giáo hội sơ khai cũng dần dần hình thành. Đời sống đạo của các tín hữu từ thế hệ thứ hai này trở đi không những chỉ dựa trên các ký ức sống động do các chứng nhân tiên khởi truyền lại và các bản văn Phúc Âm, mà còn đòi hỏi cả lòng can đảm trước cuộc bách hại rình rập họ mỗi ngày. Xem:

https://en.wikipedia.org/wiki/Persecution_of_Christians_in_the_Roman_Empire

Những mô tả như việc Chúa phải vác Thánh Giá, ông Simon bị bắt vác Thánh Giá đỡ cho Chúa, bị lột áo, chịu đóng đinh vào Thánh Giá, và chết khá nhanh nên lính không phải đập giập ống chân Ngài (Ga 19, 31-33) khiến quan Philatô ngạc nhiên (Mc 15,44), và dù biết Chúa chết rồi nhưng một người lính vẫn đâm vào cạnh sườn Ngài (Ga 19, 34).... không phải là những dòng chữ cố định mà thật sự sống lại hàng ngày trước mắt họ. Những gì họ nghe kể lại, hoặc đọc trong Phúc Âm, hoặc nhìn thấy xảy

ra cho những người thân yêu và đồng đạo của họ ngày hôm nay, thì ngày mai có thể xảy ra cho chính họ và gia đình của họ. Tất cả những điều này vẫn chưa đủ cho họ trắc ẩn hay sao?

+ Tại sao sau khi đã có các bản văn Thánh Kinh rồi, và Giáo Hội được tự do (năm 313) thì các tín hữu lập tức trở về Thánh Địa tìm những chứng tích có liên quan đến Chúa, đặc biệt là cây Thánh Giá? Có phải họ làm như vậy để gia tăng lòng trắc ẩn của chính họ không?

Việc mong muốn tìm hiểu thêm về cuộc đời Chúa Cứu Thế, nhất là cuộc khổ nạn của Ngài, đã thôi thúc dòng người hành hương Thánh Địa. Điều này chứng tỏ lòng đạo đức của họ đã thúc đẩy họ đào sâu hơn những gì họ nghe được từ ký ức của các thế hệ trước hay đọc được trong Thánh Kinh. Xem:

[https://en.wikipedia.org/wiki/Egeria_\(pilgrim\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Egeria_(pilgrim))

Kết quả là những tín hữu hành hương đã mang về rất nhiều tài liệu quý giá, những chứng tích, và những truyền thống đạo đức, v.v... Tuy nhiên, các cuộc chiến tranh, sự cấm đoán, v.v... đã khiến không phải ai muốn cũng có thể đi hành hương. Do đó, những Đàng Thánh Giá ở Âu Châu đã ra đời để giúp cho mọi người có thể tham dự. Lòng đạo đức bình dân này càng ngày càng lan rộng và đa dạng. Tùy điều kiện ở mỗi nơi và khả năng của mỗi cộng đoàn địa phương, Đàng Thánh Giá có nhiều chặng và hình thức khác nhau. Ví dụ ở bên Anh Quốc có trên 30 chặng, ở lục địa Âu Châu có từ 7 đến khoảng 30 chặng tùy mỗi vùng, có nhiều tên gọi khác nhau, hình thức khác nhau, chẳng hạn như một cuộc diễn nguyện ở Oberammergau (Đức). Xem

https://en.wikipedia.org/wiki/Oberammergau_Passion_Play

Như thế, Thánh Kinh khi được viết xuống đã không hoàn toàn thay thế các truyền thống đạo đức sống động của Giáo Hội, nhưng 'cung cấp một nguồn cảm hứng vô tận cho lòng đạo đức bình dân, cũng như những hình thức cầu nguyện và các chủ đề không gì sánh được' (Directory on Popular Piety and the Liturgy 87).

+ Đàng Thánh Giá với 14 chặng do Dòng Phanxicô truyền bá có thay thế các Đàng Thánh Giá khác, hay những hình thức suy niệm cuộc Khổ Nạn của Chúa Giêsu, vì có ba chặng Chúa ngã và chặng bà Veronica lau mặt cho Chúa để cường điệu nỗi thống khổ của Chúa nhằm gia tăng lòng trắc ẩn không?

Rõ ràng là Đàng Thánh Giá do Dòng Phanxicô truyền bá từ thế kỷ thứ XV khá phổ biến, không phải chỉ trong Công Giáo, mà cả trong các giáo hội khác như:

<https://stpaulsfallschurch.org/stations-of-the-cross/>

www.methodist.org.uk/for-churches/resources/articles/stations-of-the-cross-by-gerhard-winkler/

Tuy nhiên, Đàng Thánh Giá do Dòng Phanxicô truyền bá không phải là duy nhất.

https://en.wikipedia.org/wiki/Stations_of_the_Cross

Khắp nơi trên thế giới vẫn tồn tại những Đàng Thánh Giá với số chặng khác nhau, biệt lập hay trong một quần thể với những chặng suy niệm khác nhau.

Ví dụ như ở Việt Nam ngoài Đàng Thánh Giá còn có những hình thức suy niệm các sự đau khổ của Chúa Giêsu và Đức Mẹ bằng nghệ thuật ngâm nga của văn hóa dân gian, thường gọi là ngẫm, như Bảy Sự Đau Đớn Đức Bà, Mười Lăm Sự Thương Khó Đức Chúa Giêsu, ...

Trích sách Giáo Lý Công Giáo đoạn 814: “Tuy nhiên, ngay từ khởi đầu, Hội Thánh duy nhất đó cho thấy mình rất *đa dạng*, điều này vừa xuất phát từ những hồng ân khác nhau của Thiên Chúa đồng thời vừa từ vô số những người lãnh nhận các hồng ân đó. Những đa dạng của các dân tộc và các nền văn hoá được quy tụ thành sự duy nhất của dân Thiên Chúa. Giữa các phần tử của Hội Thánh có sự đa dạng về các hồng ân, các chức năng, các hoàn cảnh và các cách sống; “trong sự hiệp thông của Hội Thánh, có sự hiện diện cách chính đáng của các Giáo Hội địa phương với những truyền thống riêng”. Những phong phú lớn lao của sự đa dạng này không nghịch lại tính duy nhất của Hội Thánh.”

+ Chi tiết Chúa ngã 3 lần vì vác Thánh Giá nặng, nhân vật Veronica trao khăn cho Chúa lọt mặt ... có thể gia tăng lòng trắc ẩn của tín đồ được không?

Cách dùng chữ ‘tín đồ’ cho thấy câu hỏi này có lẽ không nhắm vào Công Giáo, mà chắc là về một giáo hội nào đó, vì nhiều giáo hội khác cũng có Đàng Thánh Giá.

Mặc dù về mặt từ nguyên, chữ này có thể được hiểu là đồng nghĩa với chữ “các tín hữu”, nhưng trong thực tế, thuật ngữ “tín đồ” hầu như không còn được người Công Giáo sử dụng trong hơn một thế kỷ vừa qua. Trong ngôn ngữ chính thức cũng như trong đời sống sinh hoạt thường ngày của Giáo Hội, chữ “tín hữu” mới là cách gọi phổ biến, chính xác và mang nội hàm thần học rõ ràng, nhấn mạnh đến mối hiệp thông của người tin với Thiên Chúa và với cộng đoàn Hội Thánh.

Trái lại, chữ “tín đồ” là một thuật ngữ mang tính cổ xưa, thường xuất hiện trong các văn bản Hán-Việt hoặc trong cách diễn đạt của một số trào lưu tôn giáo – xã hội ngoài Công Giáo. Từ này dễ gợi lên hình ảnh những người theo một giáo phái hay một hệ tư tưởng nào đó, hơn là những thành viên sống động của Nhiệm Thể Đức

Kitô. Chính vì vậy, Giáo Hội Công Giáo từ lâu đã không còn sử dụng thuật ngữ này trong các văn kiện chính thức, sách giáo lý hay ngôn ngữ mục vụ.

Tuy không biết rõ người đặt câu hỏi này là ai, nhưng việc cố tình hoặc vô thức sử dụng một thuật ngữ đã lỗi thời, xa lạ với ngôn ngữ thông dụng của Giáo Hội Công Giáo cho thấy hai khả năng đáng lưu ý: (1) người này không được cập nhật, hoặc không quen thuộc với ngôn ngữ và cách diễn đạt chính thức của Giáo Hội trong bối cảnh hiện đại; và (2) người này có thể đã chịu ảnh hưởng bởi, hoặc thậm chí thuộc về, những trào lưu tư tưởng, học thuật hay tôn giáo nằm ngoài truyền thống và đời sống nội tại của Giáo Hội Công Giáo.

Do đó, việc lựa chọn ngôn từ ở đây không chỉ là vấn đề chữ nghĩa, mà còn phản ánh mức độ hiểu biết, sự gán bó, cũng như lập trường của người sử dụng đối với Giáo Hội và truyền thống ngôn ngữ – thần học của Công Giáo.

KẾT LUẬN: Đức Mẹ và các Kitô hữu thời sơ khai đã khởi sự Đàng Thánh Giá. Lòng đạo đức bình dân này đã phát triển qua nhiều thế hệ và cộng đoàn khác nhau, nên có nhiều Đàng Thánh Giá cũng như có nhiều chặng và hình thức diễn tả khác nhau. Hàng năm vào thứ Sáu Tuần Thánh, nếu có thể được chúng ta hãy bằng cách này cách khác tham dự Đàng Thánh Giá ở Colosseum với Đức Thánh Cha hay vị đại diện của ngài. Đây là một trong những cách mà chúng ta hiệp thông với Giáo Hội hoàn vũ, với Đức Maria Mẹ Chúa Giêsu và Mẹ Giáo Hội, để bước theo dấu chân của Chúa Giêsu trên Con Đường Đau Khổ, hầu sau này được sống lại với Ngài trong vinh quang.

Lm JOHN MINH